

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

341.324

Hely

Idő

"1919"

Személy

Helyszám

341.324 (498) "1919"

Szerző:

Cím: Román károk a budapesti
gyárparban

Forrás:

Pesti Napló

Bp.
(Hely)

1919. XI. 23
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Román károk a budapesti gyárparban

Hat millióértékét szerelték le

(Saját tudósítónktól.) Hogy mennyi kárt okoztak a román rekvirálások Budapesten és az országban, azt ma még csak hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani, annyi azonban bizonyos, hogy azok a javak és értékek, amelyeket a románok az országból való kivonulásuk alkalmával magukkal vittek, messze túlhaladják a Romániának megítélendő hadisarc összegét. Hiába volt a magyar hatóságok tiltakozása, hiába utasította az ötös tanács a kivonuló román csapatokat, hogy semmit sem szabad magukkal vinni, mégis a románok végrehajtották a tervbe vett rekvirálásokat és ezzel ugyancsak gazdasági, mint ipari szempontból mérhetetlen károkat okoztak. Az egyes szakminisztériumokban mostan folyik a károk összeállítása és felbecsülése a napról-napra befutó jelentések alapján, de természetesen, hogy ez a munka még sokáig el fog húzódní. A földmivclésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések mondják, hogy a románok az állami méneshirtokok és uradalmakból rengeteg állatot elhajtottak. Kisbér, Gödöllő, Bábolna és Mezőhegyes gyönyörű állatállományát elvesztett és a kár sok millióra rug. Tokaj hegyaljáról harmincezer hektoliter őbort szállítottak el, literjét három koronában állapítva meg. Emellett a legtöbb gazdaságból a takarmánykészletet is elszállították, sőt sok helyen még vetőmag sem maradt. A legnagyobb kárt maga a főváros szenvedte. Valószággal azt lehet mondani, hogy Budapest gyárparát demontirozták és évekig fog tartani, amíg ezek a gyárak újból talpraállhatnak. Gyárparos körökből a következő érdekes információkat adták a Pesti Napló munkatársának:

— A kivonuló románok mindenekelőtt a municiógyárakat szerelték le, teljes egészében. Csak hogy nem álltak meg az üzemi gépek leszerelésénél, hanem elvitték azt a nyersanyagot is, amelynek már nem municiógyártás volt a rendeltetése, hanem amellyel a gépgyárakat akarták üzembe hozni. Leszerelték a csavargyárakat, a nyomdai gépeket előállító üzemeket, valamint a mezőgazdasági gépgyárakat és a budapesti és vidéki malmok egy részét. Nagy károkat okoztak a villamossági, szivattyúgyáraknak, a vagongyáraknak, valamint az államnyomdának. Fájdalom a legtöbb helyről nemcsak a gépeket vitték el, hanem sok fél és kész gyárindínyt is.

— Budapesten kjurítotték az összes katonai raktárakat, amelyek pedig már nem katonai felszerelésű cikkeket rejtettek, hanem a lerongyolódott polgári lakosság felruházására szükséges ruhákat, cipőket és fehérneműt. Ezeket a készleteket, amelyek pedig elég tekintélyesek voltak, magukkal vitték. Elvitték több száz vagon gyapjút, amely pedig arra szolgált volna, hogy a csehekkel kompenzációs üzletet kössünk. Nagyobb gyapjukészletünk van Székesfehérvárott, ezt csupán az angolok erőlyes fellépése mentette meg számunkra. Egyáltalában nincsen pesti gyár, amelyet megkíméltek volna, vagy ahol le ne szerelték volna több gépet, vagy ne vittek volna el autót, vagy más járművet. Ma a budapesti gyárak kára még nincsen megállapítva, a statisztikát csak most állítják össze, mert napról-napra újabb és újabb kárjelentések érkeznek be. Hozzávetőlegesen hatmilliórdra lehet becsülni azt az összeget, amelyet a budapesti gyárak leszerelésével okoztak.

— Weisz Manfréd gyárának kára körülbelül nyolcszázmillió, a Wolfner-bérgyáré huszonötmil-

ió, a Kerámia-gyáré hárommillió, a Fémközponté nyolc-tízmillió, a Bárdi-autógyáré három és félmillió. Ezek az adatok azonban napról-napra kiegészülnek, de jelentések vannak már arról is, hogy a Lipótk-gyár, a Magyar Lőszergyár, a Diósgyőri vasművek is tetemes károkat szenvedtek. Itt van a győri ágyugyár, amelyet a szó szoros értelmében teljesen leszerelték, a kár ott is több száz millió. A károk központi megállapítását a statisztikai hivatal, a Gyárparosok Országos Szövetsége, valamint az Interallié-bizottság intézi. Az ententének a románokhoz intézett október tizenkettediki jegyzéke értelmében rövidesen egy reparációs bizottság érkezik Budapestre és ebben a románokat is egy tag képviseli. Ezzel a jóvátételi bizottsággal egyetemben fogják az illetékes körök megállapítani, hogy mennyi kára volt Budapestnek a román megszállás következtében. Egészen bizonyos, hogy ezeket a károsszegeket a hadisarc kirovásánál be fogják tudni Magyarországnak.

— A reparációs bizottság valószínűleg még e hónap folyamán megérkezik és azonnal munkához lát. Addigra valószínűleg már elkészültek hivatalos helyeken az előmunkálatokkal, úgy, hogy a jóvátételi bizottság már kész anyagot kap kézbe, ami lényegesen meg fogja könnyíteni ezt az egyébként hatalmas és bonyolult munkát.